GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **N**ro. **15.** 7. Lutego 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Ze Lwowa.* —

Dnia 14. Maia r. z. rozdano następuiącym osobom nagrody ze Skarbu, celem ulepszenia chowu koni i bydła przeznaczone: 1) za naypięknieysze źrzebce po stadnikach skarbowych po 20 Cz. Złt. w złocie, poddani: Mikołay Zabisk, z Jamnicy, Mikołay Kozak z Tłumacza i Józef Kierniakiewicz, Paroch gr. kat. z Sielca; 2) za naypięknieysze takież klaczki po 6 Cz. Złt. w złocie: Alexander Jasiński z Dubowca i Jurko Pruckow z Zagwoździa; 3) za naypięknieysze byki własnego chowu po 12 ZR. M. K. poddani: Petro Kozak z Tłumacza, Hryc Jurciniak z Kosnacza i Fedor Stafuiszyn z Mikietiniec; nakoniec 4) za takież naypięknieysze iałowki po 8 ZR. M. K.: Iwan Tymków z Krechowca, Iwan Zakimiak i Wasyl Stefaniuk z Kosmacza.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Indyie Zachodnie.

Jenerał Boyer, Prezydent Haytycki, ogłosił w tamecznych Gazetach wszystkie dokumenta, ściągaiące się do ostatnich układów, z Francyią rozpoczętych. Wspomnione dokumenta, (które tak Gwiazda, iak inne pisma Paryzkie umieściły) tworzą mały tomik, i maią załączoną odezwę Prezydenta, datowaną w Port-au-Prince z d. 18. Października r. z.

Po krótkim wstępie nad różnemi losami rewolucyiów, tak daley mówi Prezydent:

»Zaledwie Francyia poiednała się z Europą, którey floty iuż iey mórz nie zamykały, gdy starała się zawrzeć traktat handlowy z naszą Rzeczpospolitą. Opieraiąc się na słuszności, nie mogliśmy obwiniać Monarchy, który właśnie co wstąpił na Tron Przodków swoich, o napad przed iego Rządem (pod Buonapartem) uczyniony, i dozwoliliśmy handlu temu Mocarstwu, lecz pod zakrytą banderą; forma dozwolenia handlu, potrzebna dla rękoymii narodowey.«

»Taki był stan Hayty; gdy z końcem Października 1814 r. Jenerał Dauxion Lavaysse z instrukcyiami P. Maloueta, ówczesnego Ministra Morskiego Jego Chrześciiańskiey Mości, wysiadł na ląd w tym porcie. Przełożenia, które przywiózł, tak były śmieszne, iak cel iego wiarołomny. Odrzucono ie, a Narod miał się na ostrożności. — W prawdzie Jego Chrześciiańska Mość nie uznał poselstwa tego Ajenta; atoli wtedy słusznie mogliśmy uważać za autentyczne pełnomocnictwa, opatrzone podpisem Ministra, któryby nie ważył się ie zmyślać. Jenerał Dauxion powrócił w pierwszych dniach Grudnia do Jamaiki.«

»We dwa lata poźniey, i podczas, gdy Hayta zaymowała się przeyrzeniem aktu fundamentalnego swego odrodzenia, przybyła druga Francuzka Deputacyia na fregacie la Flore, którą chociaż bezpośrednio posłał sam Król Jegom. Chrześciai..., nie osiągła lepszego skutku, ponieważ żądan..., dawnieyszym były podobne.«

»Pomimo tych doświadczeń, mogących istotnie wzbudzić podeyrzenie w Narodzie przeciwko planom Gabinetu, który chciał go znowu do niewoli powrócić, okręty handlowe Francuzkie z takiem, iak pierwey, bezpieczeństwem prowadziły handel z Haytą.«

»Ponieważ listowanie, do którego były powodem namienione poselstwa, iuż moi Poprzednicy ogłosili, nie będę się iuż więcey nad tą pierwszą epoką dyplomatycznych oświadczeń ze strony Francyi do Rządu Rzeczpospolity rozszerzał, i pozostaie mi tylko oznaymić bliższe szczegóły układów, przez które zerwaną nić wątku chciano znowu zemną zawiązać; dołączę dokumenta w tey mierze się ściągaiące.«

»Ziednoczenie części północnych wyspy z Rzeczpospolitą, dało powód do nowych przełożeń, które nam podać, otrzymał zlecenie P. Aubert du Petit-Thouars ze strony Radcy Stanu Esmangarta; ostatni będąc tu podczas poselstwa w r. 1816, na którego czele był Wice-Hrabia de Fontanges, przez wyrażanie liberalnych zasad ziednał sobie Rządu Haytickiego poważenie. P. Aubert oświadczył mi, iż Król Jegomość Ludwik XVIII. postanowił zatwierdzić naszą niepodległość, ograniczaiąc się na utrzymaniu prawa zwierchnictwa, wraz z wynagrodzeniem za odstąpienie kraiu i własności.«

»Odpowiedź moia była stanowczą; a odrzucaiąc cień stosunku z Panem maiącym opiekę, zezwoliłem na odnowienie wniosku wynagrodzenia

)(

w sposobie rozumnym wyrachowanego iuż przez poprzedników moich Jenerałowi Dauxion Lavaysse zrobionego, i przez Wice-Hrabiego de Fontanges odrzuconego, iako iedny środek do ostatecznego traktatu. Na wniosek ten z moiey strony nie miano uwagi, chociaż P. Aubert mię zapewnił, iż niczego nie oczekuią, iak moiego zdania, aby rzecz tę ukończyć.«

»Godna uwagi, iż po każdém zdarzeniu, które wzrost Rzeczpospolity pomnażało, zawsze następowało wysłanie Ajenta, którego atoli poselstwo zawsze przez cofnienie zdania Francuzkiego Gabinetu na niczém zeszło. Zaledwie mieszkańcy części wschodnich wyspy okazali stałą chęć, by w przyszłości wraz z nami iednym byli ludem i życzenie swoie przez Konstytucyią obiawione, urzeczywiścili, gdy P. Liot przybył do mnie z zawierzytelnionemi Notami ze strony Margrabiego Clermont-Tonnerre, byłego Ministra Morskiego. Zamiarem tych Nót było zniewolić mię do kroku grzeczności; ponieważ Rząd Francuzki, mowiono, na prożno pierwsze poczynił kroki, życzy zatém, abym i ia z moiey strony krok uczynił.«

»Nie zapomniałem, że poselstwo Jenerała Lavaysse, które niemniey było tak ministeryialne, iak P. Liota, zostało formalnie nieuznane; równie wiedziałem, co miałem sądzić o przyczynie tego nieudania się, które owemu przełożeniowi za zasłonę służyło, gdy iednak chciałem dać nowy dowód moiego zgodnego sposobu myślenia, i mniemałem, iż dla tych, którzy tych układów koniecznie żądaią, będą przyiemnemi, kiedy się toczyć będą taiemnie, sądziłem, iż takowe nie powierzę wtedy lepiey, iak Jenerałowi Boyé, który tu od nieiakiego czasu bawił. Jenerał ten, przezemnie poważany i słusznie moie zaufanie posiadaiący, wyiechał do Bruxelly w ciągu Maia 1823, opatrzony pełnomocnictwami moiemi do zawarcia traktatów handlowych, maiących za podstawę uznanie niepodległości Hayty. Zastanawia mię, że użyty do układów, a mianowany przez Margrabiego Clermont-Tonerre do tych czynności z Jenerałem, nie miał dostatecznych pełnomocnictw do przyięcia moich przełożeń; chociaż Gabinet Francuzki po wszystkiém, co od roku 1814 w tey mierze zaszło, tak względem naszego postanowienia, iakoteż względem żądań, których uznania mogła się od nas Francyia spodziewać, zupełnie musiał być zawiadomiony. Bo niech, iak chce będzie, te układy, których Ministeryium tak mocno sobie życzyło, spełzły (możnaż wierzyć?) przez złośliwy wykład sposobu wynagrodzenia przez Jenerała Boyé uczynionego.«

»P. Esmangart w listach swoich z d. 17go Sierpnia i d. 26go Października 1823 okazał mi żal, że poselstwo, do którego Jenerał Boyé był upoważniony na niczém się skończyło. Przyczynę tego zwalał na wybor ajenta, i na różnicę, iaką znalazł między przełożeniami, uczynionemi przezemnie w d. 10. Maia 1821, a tém, które zrobił Jenerał Boyé. Jednakowoż, że nie tracił nadziei, aby rzecz, która go tak mocno obchodziła, nie miała przyyść do skutku, nalegał więc na mnie, bym wysłał innego ajenta, któryby urzędowaniem swoiem nie był oboiętny dla rezultatu układów i Moie pierwsze przełożenia przywiózł, przyczém zapewniał mię, że w takim razie Rząd Królewski, nie żądaiący nic, iak tylko sprawiedliwych i umiarkowanych warunków, słowem takich, iakichby sam sobie życzył, nakłoni się wniyść w układy na takich zasadach. Zasady, które podług niego nic nie zawierały, czegoby przyiąć nie można, a wszystkie wzaiemne roszczenia ułatwiały, a które ón bez wątpienia w przerwie czasu, iaka upłynęła od moich listów urzędowych z d. 10. Maia 1821 r. do dnia narad z Jenerałem Boyé w Sierpniu 1823 nie mógł do skutku przywieść.«

»Po tych obudwóch pismach P. Esmangart, nastąpiło znowu z d. 8. Listopada 1823 trzecie, w którém uwiadamia mnie o maiącém nastąpić przybyciu P. Laujona, posiadaiącego iego zupełnie zaufanie, oraz okazuie życzenie prędkiego zawarcia traktatu, któryby wszystkie niepewności zakończył. W istocie P. Laujon w kilka dni po ogłoszeniu moiey odezwy z d. 6. Stycznia wysiadł na ląd w Port-au-Prince, i oddał mi Notę w sposobie instrukcyi ułożoną. P. Esmangart powtarza w teyże, iż nie było w iego mocy przeszkodzić zerwaniu układów Bruxelskich, i dodał, iż pochlebia sobie, że te same będę miał zamiary, które mu P. Aubert przywiózł z moiey strony. Na poparcie tego twierdzenia, nastawał P. Laujon na mnie, bym wysłał do Francyi Ajenta, i zapewniał mię, że Rząd Królewski postanowił, iż od tego kroku zależeć będzie formalność uznania niepodległości Hayti, opartey na zasadach z d. 10. Maia 1821.«

»To nadzwyczayne obstawanie ze strony P. Esmangarta, aby przywieść do skutku to wielkie dzieło, zniewoliło mię na iego ostatnie pismo odpowiedzieć listem moim urzędowym z d. 14. Lutego 1824 r., w którém oznaymiłem mu, iż przychylaiąc się do żądań iego Rządu, wysłać chcę do Francyi poselstwo, w potrzebne pełnomocnictwa opatrzone. — W skutek tego obywatele: Larose, Senator, i Rouanez Notaryusz Rządowy wsiedli na bryg handlowy Juliusz Thales i popłynęli do Francyi; mieli oni listy swoie wierzytelne datowane z d. 28. Kwietnia i z teyże daty instrukcyie, które żadney wątpliwości nie obeymowały względem warunków trakta-

tu, do zawarcia którego byli upoważnieni, iakoteż względem niezbędnéy formalności, mianowicie uznania, przez rozporządzenie król. naszéy bezwarunkowéy i nieograniczonéy niepodległości od wszelkiego obcego panowania, zwierzchnictwa, nawet od wszelkiéy opieki ze strony iakiegobądź Mocarstwa, słowem niepodległości, któréy od lat dwudziestu używamy.«

»Obadwa Deputowani nie mogli ieszcze stanąć na mieyscu swego przeznaczenia, gdy ieden za drugim dziesięć listów odebrałem, w których mi PP. Esmangart i Laujon okazali swoią niecierpliwość, iż przeznaczeni do układów, maiący moie przywieść przełożenie, nie przybywaią. Atoli niepoiętą niedolą oddalaiąc się znowu francuzkie Ministeryium od zbliżenia się, iakiego zawsze tak mocno pragnęło; przez systemat wybiegów, któremi w chwili zawarcia iuż przyięte przełożenia znowu odrzuca, lub iuż zaniechane roszczenia znowu wnosi, by nabyło sposobności okazać niedostateczność pełnomocnictw moich Ajentów, poselstwo obywateli Laruse i Rouanez iak przeszłe, zostało bez skutku. Ztąd zniewoleni byli żądać paszportów do powrotu, i przybyli w d. 4. t. m.«

»Postępowanie ich odpowiedziało moim nadzieiom, i iak się spodziewam uzyska pochwałę narodu. Zdanie sprawy iakie mi uczynili, dołączone będzie do zapowiedzianych przezemnie dokumentów.«

»Wyłożyłem fakta i oddaie ie pod sąd publicznego mniemania, przez to będzie Hayta w stanie osądzić, czyli Pezydent usprawiedliwił położone w nim zaufanie a świat, kto miał słuszność. Ograniczam się na oświadczeniu, że Haycianie nie odstąpią nigdy od swego chwalebnego postanowienia i oczekiwać będą końca wypadków ze stałą odwagą. A gdyby ieszcze raz zmuszeni byli do odparcia niesprawiedliwego napadu, wtedy świat na nowo będzie świadkiem ich zapału, iak i ich dzielności w obronie niepodległości narodowéy.«

»W Pałacu narodowym w Port au Prince d. 18. Października 1824 w 21 roku niepodległości Hayty.

Boyer.
Na rozkaz Prezydenta,
Sekretarz Jenerly, B. Inginac.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

P. Colhoun mianowany został Wice-Prezydentem Stanów Ameryki północnéy 132 głosami.

Hiszpania.

Król postanowiwszy w Państwach swoich niecierpieć szkodliwych książek, które podczas nierządu rewolucyynego były wprowadzone, iednak niechcąc przynieść szkody tym poddanym, którzy takowe sprowadzili, wydał wyrok, pozwalaiący onym takie książki niezwłocznie wyprowadzić.

Mówią, że Król dał pozwolenie wydrukować tak Krzysztofa Colon własną ręką pisane dzienniki, iako też i innych żeglarzy, których rękopisma w Eskuryialu były zachowane.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Sądzą powszechnie, że Król zagai osobiście posiedzenia Parlamentu. Wielu Członków Izb obudwoch przybyło iuż do stolicy a wielu innych spodziewaią się za kilka dni.

Słychać, że Xiąże Northumberlandyi uda się do Paryża ze strony Anglii iako nadzwyczayny Poseł, aby był obecny koronacyi Króla w Rheims i przy tey sposobności z nadzwyczayną okazałością wystąpił.

Miasto Bristol nadało prawo obywatelstwa obudwóm Ministrom Stanu, Hrabiemu Liverpoolowi i P. Kanningowi.

Kuryier z d. 14. z. m. zaprzecza w prawdzie wiadomości o wysłaniu Sir Charles Stuarta iako nadzwyczaynego Posła, na Dwór Brazylyyski, iednak dodaie, iż iest do prawdy podobna, że Sir Charles uda się tamże z szczególnem zleceniem.

Toż samo pismo sprzeciwia się doniesieniom wielu gazet Londyńskich, że kapitan Laing na koszt Rządu z dwoma Sekretarzami i 16 ludzmi ma zamiar przedsięwziąc podróż we wnątrz Afryki dla doyścia biegu rzeki Nigru.

Francyia.

W d. 14. Stycznia zwiedził znowu Król wystawę sztuk, która w dniu następuiącym została zamkniętą. Wszyscy Artyści paryzcy byli obecni. Monarcha obeyrzawszy kilka nowo wystawionych malowań, dał P.P. Karolowi Vernet i Cartellier krzyże orderu S. Michała, P. Dupety i Bosio (snycyrzowi) Hersent i Horacemu Vernet (malarzom historycznym) krzyże oficerskie, a innym 21 Artystom (między któremi iest malarz nadworny Angielski Lawranc) krzyże kawalerskie legii honorowéy. Gdy P. Rochefoucault przy od czytaniu imion, zaczął mówić: »Przez Króla przeznaczone nagrody« przerwał mu Monarcha i rzekł: »Nietylko nagrody lecz i zachęty chcę rozdać. Wiele miałbym do czynienia, gdybym wszystkich, którzy zasłużyli, chciał wynagrodzić.« Po tem oświadczeniu powstał okrzyk radosny: Niech żyie Król.

Na okazanie prefekta Departamentu Som-

me, zezwolił Monarcha na stypendyium dla młodego Du Lys, potomka po bracie dziewicy Orleańskiey, a matce tegoż chłopca wyznaczył pensyi 300 franków.

P. Hyde de Neuville, Poseł Francuzki w Lyzbonie przybył z tamtąd do Brestu,

Proiekt do ustawy podany do Izby Parów a dotyczący się zgromadzeń zakonnych panien iest treści następuiącey:

Żadne zgromadzenie Panien zakonne nie będzie tworzone a iuż istnieiące niebędzie mogło nowego instytutu zakładac, dopóki statuta iego niepozyskaią w należney formie aprobaty Biskupa dyiecezalnego. Co się stać nie może, ieżeli zgromadzenie w rzeczach kościelnych nie poddało się władzy Biskupa dyiecezalnego. Do założenia nowego instytutu przez iuż istnieiące, potrzeba dozwolenia, Biskupa i zdania rady municypalney. — Zgromadzenia bez upoważnienia szczególnego niemogą przyymować żadnych dóbr ruchomych lub nieruchomych nadanych im darowizną lub testamentem, iakoteż nabytych przedawać. Zadna osoba należąca do zgromadzenia nie będzie mogła zapisać na korzyść zgromadzenia więcey iak czwartą część maiątku swoiego. — W razie zniszczenia lub wygaśnięcia zgromadzenia, dobra iego wracaią do donataryiuszów, lub ich następców, kupione rozdzielone będą między instytuta duchowne i szpitele departamentowe.

W przełożeniu Ministra zalecaiącem ten proiekt, uważano, że większa część takich zgromadzeń zakonnych kobiet, których teraz we Francyi liczą 1800, trudni się nauką młodzieży, lub pielęgnowaniem chorych i wsparciem ubogich.

Niemcy.

W d. 20. Stycznia rozpoczęły się posiedzenia Seymu związku Niemieckiego w Frankforcie, C. K. poseł prezyduiący Baron Münch Bellinghausen zrobił zastępca swoim Król. Saskiego Posła przy Związku, P. Carlowiz.

Król Jegomość Hanowerski przyiął plan do stopniowego ulepszenia probostw ewanielickich w tém Królestwie.

Prussy.

Gazeta Rządowa Szląska zawiera szczególne przepisy, do zwołania Stanów prowincyynych na pierwszy Seym Xięstwa Szląskiego, Hrabstwa Glacu i Margrafstwa wyższey Luzacyi.

Szwecyia i Norwegiia.

Król kazał oznaymić Seymowi Norweyskiemu Poselstwo, w którem przekłada, aby istnieiące przepisy Konstytucyi względem Wice-Króla odmienił. Przełożone odmiany są: §. 14. Tylko Następca Tronu lub tegoż starszy syn, mogą być Wice-Królami, gdy obadwa doydą wieku dla dolętności Króla przepisanego. Urząd Wielkorządcy może być tak Norwegczykowi iak i Szwedowi poruczony. Podczas, gdy Wice-Król za pozwoleniem Monarchy bawi za granicą a ztąd naystarszy Radca Stanu przewodniczy w Radzie, zatem summy przeznaczone Wice-Królowi, podług §. 75. *Litt. e.* powinny być odięte. Gdy Król iest obecny, tedy urzędowanie Wice-Króla ustaie. Jeżli nie masz Wice-Króla tylko Wielkorządca, więc równie wypada, iż ten, gdy Król iest przytomny, będzie tylko pierwszym Współczłonkiem Rady Stanu.

Rossyia.

Gazeta: *Conservateur* z d. 4. Stycznia zawiera następuiący Artykuł: Dziennik rozpraw z d. 14. Grudnia umieszczał bardzo mylne wiadomości względem wypadków z d. 19. List. i w sposobie, iakby takowe pochodziły od Poselstwa francuzkiego w Petersburgu; na wezwanie tegoż, *Conservateur* ogłasza doniesienia owe za fałszywe, z uwagą, iak się łatwo domyślać można, że ów artykuł pochodzi z zupełnie niepewnego zródła.

Gazety Berlińskie donoszą z Petersburga z d. 4. Stycznia: »Tuteyszy komendant Jenerał Baszucki mianowany iest Kawalerem orderu Alexandra Newskiego, Senator Xiążę Borys Kurakin iakoteż Nadprokuro przy Rządzącym Senacie, Ogarew i Xiążę Paweł Gagaryn otrzymali ordery S. Anny pierwszey klassy. — Radca Smirnów przy urzędzie cłowym umieszczony, mianowany Kawalerem S. Władzimierza czwartey klassy, że 27 robotnikom ocalił życie. Dla nieszczęśliwych przez powódź, ciągle nadchodzą składki. Bracia Rotszyldowie przysłali z Wiednia 10000 rubli, kupcy z wysepki zwaney Wasili Ostrów urzadzili przy giełdzie pokoie na 460 osób, i utrzymuią ie swoim kosztem. Towarzystwo giełdy dla urządzenia mieszkań na giełdzie dało 5000 rubli.

Piękny marmurowy posąg wyobrażaiący Chrystusa Pana, przez Dannekara zrobiony, wprowadzono niedawno do Cesarskiey zamkowey kaplicy w Carskiem Siele.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.